

Lavtrykk øker risiko for ruptur av abdominale aortaaneurismer

I en fersk publisering er det funnet en signifikant sammenheng mellom antall rumperte abdominale aortaaneurismer og gjennomsnittlig atmosfærisk lufttrykk i foregående måned.

Forfatterne fra Leicester Royal Infirmary registrerte 223 bekreftede aneurismer med ruptur i en tiårsperiode frem til 31. desember 2000 (1). De fant at den måned med færrest aneurismer, var august med totalt 11 rupturer (5%) på ti år, mens desember hadde flest med 35 (14%). Gjennomsnittlig lufttrykk i den foregående måned var henholdsvis 1 016 millibar og 1 011 millibar. Den månedlige variasjon i aneurismerupturer var ikke statistisk signifikant, ei heller sammenhengen mellom rupturer og lufttrykk i samme måned. Når rupturforekomst ble sammenliknet med gjennomsnittlig lufttrykk i foregående måned, var det en klar og statistisk signifikant invers sammenheng ($p = 0,001$ og korrelasjonskoeffisient = $-0,832$).

Flere kolleger vil ha hørt pasienter som angir at plager varierer med været. Slike sammenhenger har vært vanskelige å bekrefte. I dette arbeidet er det bekreftet at lavt lufttrykk kan være en utløsende årsak til ruptur av abdominale aortaaneurismer. Studien er retrospektiv, men er den første som har vist denne sammenhengen.

Fenomenet lar seg også forklare ved at det er trykkgradienten over aneurismeveggen som foranlediger både aneurismeutvikling og ruptur. Slike antakelser er også årsaken til at kirurger vil ha en pasient med aneurismeruptur ferdig vasket på operasjonsbordet før det gis narkose, og operasjonen kan starte umiddelbart etter at trykket i bukhulen faller som følge av bedøvelsen.

Steinar Solberg

steinar.solberg@rikshospitalet.no
Thoraxkirurgisk avdeling
Rikshospitalet

Litteratur

1. Brown MJ, McCarthy MJ, Bell PR, Sayers RD. Low atmospheric pressure is associated with rupture of abdominal aortic aneurysms. *Eur J Vasc Endovasc Surg* 2003; 25: 68–71.

Interessekonflikter gir mindre troverdighet

Når forfattere av tidsskriftartikler oppgir betydelige interessekonflikter, synes leserne at artiklene er mindre interessante og troverdige, viser en ny, engelsk studie.

I en randomisert studie fikk 300 lesere av *BMJ* tilsendt en kort artikkel om betydningen av smerter ved herpes zoster (1). Halvparten av leserne fikk en versjon av artikkelen der de fiktive forfatterne var ansatt og hadde aksjer i et farmasøytisk firma. Den andre halvparten fikk en versjon der forfatterne ikke hadde oppgitt slike interessekonflikter. Svarprosenten var 59.

Det var signifikante forskjeller mellom gruppene på alle spørsmål. Leserne fant artikkelen både mindre interessant og viktig, mindre relevant og valid samt troverdig dersom interessekonflikter var oppgitt.

– Resultatene er interessante, men ikke uventede, sier redaktør Charlotte Haug i Tidsskriftet. – Selv om studien har sine svakheter, viser den tydelig noe vi alle er klar over, nemlig at vår evne til å bedømme fakta objektivt, er begrenset. Det er alltid et element av subjektiv fortolkning inne i bildet. Det gjelder for den som skriver, men også for den som leser.

Studien illustrerer at dersom man ønsker å få gjennomslag for sine synspunkter, er det ikke tilstrekkelig å ha et solid datagrunnlag å vise til. Leseren må også føle seg trygg på at forfatteren ikke har andre interesser enn å få frem alle fakta. Samtidig har de fleste ulike interesser i en sak, og f.eks. faglige og politiske interesser kan være like relevante å vite om som økonomiske. Det er en utfordring å sørge for full åpenhet om interessekonflikter på en konstruktiv måte, sier Haug.

Erlend Hem

erlend.hem@basalmed.uio.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Chaudhry S, Schroter S, Smith R, Morris J. Does declaration of competing interests affect readers' perceptions? A randomised trial. *BMJ* 2002; 325: 1391–2.

Vaksinasjon mot varicella gir begrenset beskyttelse

Ved en barnehage med friske barn i USA fikk 25 av 88 barn varicella. 17 av disse, inkludert indekspasienten, var vaksinert på forhånd (*N Engl J Med* 2002; 347: 1909–15). Vaksineringseffekten var 44% (95% KI = 7–66%) mot sykdom og 86% (39–97%) mot moderat eller alvorlig sykdom. Dette er en vesentlig dårligere effekt enn i tidligere studier. Barn vaksinert mer enn tre år tidligere, var særlig utsatt for vaksinesvikt. Utbruddet viser at varicella kan være svært smittsomt også blant vaksinerte, friske barn.

Mindre diabetes med hormoner

Omtrent 2 800 kvinner med koronarsykdom deltok i en studie over ca. fire år om sammenhengen mellom postmenopausal hormonsubstitusjonsbehandling og diabetes (*Ann Intern Med* 2003; 138: 1–9). Av de som tok hormoner utviklet 6% diabetes, sammenliknet med 9,5% hos dem som fikk placebo. Studien gir ny innsikt i de metabolske effektene av postmenopausale hormoner, men å redusere risiko for diabetes er ikke tilstrekkelig til å anbefale bruk av hormoner som sekundærprofylakse ved hjertesykdom.

Risikofaktorer for hjertesvikt

Hvilket blodtrykksmål er mest nyttig for å bestemme risiko for å utvikle hjertesvikt? Nye data fra Framingham-studien viser at hver komponent i blodtrykket er forbundet med risiko for hjertesvikt, men pulstrykket og systolisk trykk er sterkere forbundet med hjertesvikt enn diastolisk trykk (*Ann Intern Med* 2003; 138: 10–6). Økt pulstrykk kan bidra til å identifisere hypertensive pasienter som vil ha nytte av aggressiv blodtrykkskontroll for å redusere risiko for hjertesvikt.

Svakt om johannesurt på Internett

Hvordan er kvaliteten på informasjonen om johannesurt på Internett? I en ny studie ble 208 Internett-sider analysert. Kvaliteten var gjennomgående dårlig, men ikke-kommersielle sider oppgav i størst grad korrekt indikasjon og interaksjoner (*Am J Med* 2002; 113: 740–5). Artikkelen anbefaler å bruke slike sider som refererer til vitenskapelige publikasjoner når man søker etter informasjon på Internett.